

Procesevaluatie programma Longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus

Colofon

ZonMw stimuleert gezondheidsonderzoek en zorginnovatie
Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

ZonMw heeft als hoofdplichtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Voor meer informatie over het programma Longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus kunt u contact opnemen met het secretariaat via e-mail monitorjzplus@zonmw.nl of telefoon 070-3495150.

Auteur: Urmila Gangaram-Panday

Datum: juli 2022

Voor intern gebruik

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Tel. 070 349 51 11
www.zonmw.nl
 info@zonmw.nl

Sociale media

- www.facebook.com/zonmwNL
- www.twitter.com/zonmw
- www.linkedin.com/company/zonmw
- www.youtube.com/ZonMwTV

Inhoud

1. Inleiding	3
Ontstaansgeschiedenis JeugdzorgPlus	3
Kader programma	3
Werkwijze en programmaresultaten	3
Procesevaluatie	4
2. Procesevaluatie	5
2.1 De Monitor JeugdzorgPlus en het analysekader	5
Opzet monitor	5
Uitvoeringsmoeilijkheden	5
Stopzetting monitor	6
Aanbevelingen	6
2.2 De Verdiepende onderzoeken	7
Vaststellen onderwerpen	8
Onafhankelijke onderzoekers	8
Opbrengsten en verwachtingen	8
Niveau onderzoek	8
Uitblijven goed onderzoeksplan	8
Aanbevelingen	9
2.3 Het beoordelingsproces	10
Beoordeling aanvragen	10
Startgesprek	10
Begeleidingscommissie	10
Monitoring	10
Miniconferenties	10
Aanbevelingen	11
3. Algemene aanbevelingen	12
Bijlage 1 Interviewlijst	13

1. Inleiding

Binnen het onderzoeksprogramma Longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus is in de periode van 2011 tot en met 2021 10 jaar onderzoek gedaan naar de JeugdzorgPlus.

Ontstaansgeschiedenis JeugdzorgPlus

Een wijziging van de Wet op de Jeugdzorg in 2008 maakte gesloten jeugdhulp mogelijk voor jongeren met ernstige gedrags- en opvoedingsproblematiek. Jeugdzorgplus is bedoeld voor jongeren en hun gezinnen die niet bereikbaar zijn voor lichtere vormen van hulp en die zonder behandeling een risico vormen voor zichzelf of hun omgeving. Met deze zeer intensieve vorm van gespecialiseerde gesloten jeugdhulp werd een einde gemaakt aan de mogelijkheid om jongeren voor behandeling of opvang in een justitiële jeugdinrichting te plaatsen zonder dat zij strafrechtelijk werden vervolgd.

Kader programma

In het ZonMw-programma Longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus moest gedurende een langere periode kennis gegenereerd worden over de zorgbehoefte van jongeren in de Jeugdzorgplus en de routes die zij in de JeugdzorgPlus afleggen. Daarmee kon meer inzicht worden verkregen in de kwaliteit en effectiviteit van zorg en de zorgtrajecten in de JeugdzorgPlus en kon een positieve impuls voor kwaliteitsverbetering worden gegeven. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) wilde graag zo efficiënt mogelijk informatie verzamelen en die benutten om deze sector verder te ontwikkelen. Daarnaast zijn er van 2014 tot en met 2021 verdiepende onderzoeken uitgevoerd naar opvallende trends en ontwikkelingen die met de uitkomsten van de effectmonitor, in de beleidsinformatie jeugd of in de praktijk van de JeugdzorgPlus zijn signaleerd.

De doelstellingen van het ZonMw-programma waren:

1. Het opzetten en gebruiken van een effectmonitor in de JeugdzorgPlus om zicht te krijgen op de ontwikkeling van jongeren in de JeugdzorgPlus
2. Het (in principe) tweemaal per jaar uitvoeren van (kwalitatief) diepteonderzoek om inzicht te krijgen in aangrijpingspunten om de kwaliteit van (traject)zorg in de JeugdzorgPlus te verbeteren.

Werkwijze en programmaresultaten

Het programma is in twee fases uitgevoerd. De eerste fase van het programma is benut voor het opzetten en in productie nemen van de effectmonitor. In deze fase is het analysekader nader uitgewerkt en zijn organisatorische voorbereidingen getroffen. Jeugdzorg Nederland heeft daarna de monitor in beheer genomen.

In fase twee is invulling gegeven aan het analyseren van monitoringsgegevens en aanvullende gegevens aan de hand van (kwalitatief) verdiepende onderzoeken. Deze verdiepende onderzoeken hadden als doel verschillen te verklaren en een impuls geven voor kwaliteitsverbeteringen. In de eerste jaren van het programma is voor deze onderzoeken de longitudinale effectmonitor gebruikt. In 2018 heeft Jeugdzorg Nederland (JZN) samen met de JeugdzorgPlus organisaties besloten de effectmonitor uit beheer te nemen en waren de verdiepende onderzoeken hier niet langer aan verbonden. Er zijn 19 verdiepende onderzoeken uitgevoerd in het programma.

Gedurende de uitvoering beïnvloedden ook andere actualiteiten de belangen en daarmee de programmering, zoals de transitie van de Jeugdwet in 2015. Voor ZonMw betekende dit continue bijsturing om het programma in goede banen te leiden.

In 2021 heeft het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) in opdracht van ZonMw de publicatie Kijk op JeugdzorgPlus gemaakt met daarin een overzicht van de belangrijkste resultaten en aanbevelingen

van het onderzoeksprogramma Longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus. In april 2022 is deze publicatie geüpdatet met de resultaten uit de laatste projecten.

Procesevaluatie

Naast deze inhoudelijke reflectie wil ZonMw het proces van het uitvoeren van het onderzoeksprogramma evalueren. Aan ZonMw-collega Urmila Gangaram-Panday is gevraagd deze zogenoemde interne evaluatie onafhankelijk en objectief uit te voeren. Hiervoor is het verloop van het programma in beeld gebracht en is een aantal betrokkenen van het programma online geïnterviewd (zie in bijlage 1 een overzicht van de geïnterviewden).

Kernelementen van deze interne evaluatie zijn in hoofdstuk 2 nader uiteengezet:

- De monitor JeugdzorgPlus en het analysekader
- Verdiepende onderzoeken
- Beoordelingsproces

De conclusies en aanbevelingen uit dit rapport geven input voor de inrichting van een eventueel vervolgprogramma.

2. Procesevaluatie

Deze interne evaluatie is uitgevoerd in december 2021 en januari 2022 aan de hand van enkele online interviews met betrokkenen vanuit het ministerie van VWS, JZN, onderzoekers en ZonMw. Dit hoofdstuk geeft op diverse onderdelen de bevindingen uit de interviews weer¹. Aan het eind van elk onderdeel staan de belangrijkste aanbevelingen.

2.1 De Monitor JeugdzorgPlus en het analysekader

Al langer is er bij het ministerie behoefte aan sturingsinformatie. Zeker ook bij de oprichting van de JeugdzorgPlus. Het ministerie van VWS verwachtte met de longitudinale effectmonitor inzicht te krijgen in de effectiviteit van de JeugdzorgPlus, om deze dure vorm van hulp te kunnen verantwoorden.

Data vanuit de longitudinale effectmonitor zou sturingsinformatie moeten bieden en tevens een goede bron zijn voor verdiepend onderzoek ter versterking van de kwaliteit van de JeugdzorgPlus. Het ministerie beoogde met de verdiepende onderzoeken inzicht te krijgen in de veranderbare en niet-veranderbare verschillen tussen instellingen (benchmarken).

Sturingsinformatie geeft inzicht aan met name het Rijk om middelen toe te kunnen kennen aan gemeenten. Maar geeft ook inzicht in de in- door- en uitstroom in de sector: welke doelgroep komt binnen, hoe wordt deze doelgroep bediend, wat zijn de resultaten van geleverde zorg en wat is het effect van de zorg? Daarmee kan de kwaliteit van de zorg worden verbeterd. Er wordt veel gemeten, maar dit wordt nog onvoldoende en niet degelijk genoeg geregistreerd. Dat was voor het ministerie de aanleiding om de opdracht te geven voor onderzoeksprogramma longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus.

Jeugdzorg Nederland zag het verbeteren van de kwaliteit van de JeugdzorgPlus als voornaamste doel van de longitudinale effectmonitor en de verdiepende onderzoeken

Opzet monitor

Het programma kende voor alle partners een intensieve startfase door het zoeken naar een overeenstemming tussen de vragen, intenties, doelen en belangen van het ministerie en JZN (als belangenvertegenwoordiger van de JeugdzorgPlus-instellingen). Het was de taak aan ZonMw om de programmering te baseren op deze overeenstemming. De totstandkoming van de longitudinale effectmonitor is enerzijds ervaren als een academisch proces, dat zorgvuldig en uitgebreid is uitgevoerd. Anderzijds bleek het ingewikkeld voor de praktijk om gegevens uit de monitor goed te kunnen interpreteren en toe te passen.

VWS had de voorkeur om de gegevensverzameling te beperken tot informatie die noodzakelijk was voor benchmarkonderzoek. Desondanks heeft het ministerie zich gecommitteerd aan de wens van JZN voor de ontwikkeling van een rijkere gegevensverzameling middels het analysekader, dat zich meer leende voor beantwoorden van onderzoeksvraagstellingen.

Uitvoeringsmoeilijkheden

Aanvankelijk leek het vullen van de effectmonitor een simpel uit te voeren uitvraag. Gaandeweg bleek het voor de JeugdzorgPlus-instellingen echter niet haalbaar om volledige data op te leveren. De monitor leverde door de onvolledigheid onvoldoende informatie op.

Hoewel medewerkers van jeugdzorgplus instellingen zich bewust waren van de noodzaak tot meting, waren er tegelijkertijd twijfels over de betrouwbaarheid en objectiviteit van de longitudinale effectmonitor. Hierdoor ervoeren professionals weerstand. Daarnaast bleek het invullen van de

¹ Een lijst van de geïnterviewden is opgenomen in de bijlage

longitudinale effectmonitor vaak niet in het primaire proces van de JeugdzorgPlus-instellingen verweven. Om deze redenen werd de monitor niet volledig ingevuld.

Privacy voorwaarden en juridische zaken om onderzoekers gebruik te laten maken van de gegevens uit de longitudinale effectmonitor ten behoeve van de verdiepende onderzoeken was vooraf niet standaard goed geregeld. Daardoor moest dit per onderzoek geregeld worden en bemoeilijkte en vertraagde de uitvoering van de verdiepende onderzoeken.

Ook moest data uit de longitudinale effectmonitor steeds opgeschoond worden voordat die gebruikt kon worden. Dat had beter en efficiënter geregeld kunnen worden.

Stopzetting monitor

Na een poging om de Longitudinale effectmonitor aan te passen en beter bij het primaire proces aan te laten sluiten en beter te implementeren, heeft JZN samen met de JeugdzorgPlus organisaties in 2018 besloten de longitudinale effectmonitor per 1 januari 2019 uit beheer te nemen. Enkele ondervraagden van deze interne analyse vonden dat het stoppen van de monitor lef en doorzettingskracht vroeg, omdat het niet opleverde wat aanvankelijk verwacht werd. Anderen meenden dat in een te korte tijdsspanne hiertoe is besloten en het te vroeg was voor dit besluit. Ook kon aan de mate van registratie van monitorgegevens meer aandacht worden besteed. Doordat daarnaast niet voor iedereen duidelijk was wanneer en waarom de effectmonitor is gestopt, is de echte oorzaak niet voor iedereen helder geworden.

Er wordt momenteel vanuit beleidsinformatie gemonitord op de belangrijkste doelstellingen van de JeugdzorgPlus. De JeugdzorgPlus-instellingen zijn verplicht informatie aan te leveren via het CBS. Vanuit die basis worden de JeugdzorgPlus-ontwikkelingen gevolgd en vergeleken.

Aanbevelingen

- *Koppel gegevens uit een effectmonitor zoveel mogelijk aan al bestaande registratiesystemen.*
- *Kies voor een gecombineerde inzet vanuit wetenschap en praktijk bij het ontwikkelen van een effectmonitor. Dit zal de benutting voor de praktijk kunnen vergroten. Voer daarbij het gesprek met zowel mensen op de werkvloer als bestuurders en managers uit de betreffende sector.*
- *Maak een effectmonitor zo eenvoudig mogelijk om in te vullen.*
- *Zorg voor voldoende tijd en begeleiding voor de implementatie en borging van een effectmonitor en faciliteer dit.*
- *Maak bij de opzet van een effectmonitor ook een dashboard waardoor de bruikbaarheid wordt vergroot en daarmee de motivatie om data in de monitor te zetten.*
- *Indien er onderzoek gedaan wordt aan de hand van data uit een effectmonitor, dan dient deze data beschikbaar en bruikbaar te zijn en voor zover nodig en mogelijk aan elkaar te worden gekoppeld.*
- *Regel vooraf en tijdig privacy en juridische voorwaarden.*

2.2 De Verdiepende onderzoeken

In fase 2 van het programma zijn verdiepende onderzoeken uitgezet. Er zijn 5 rondes geweest waar met één of meerdere oproepen op verschillende onderwerpen projecten zijn uitgezet. In totaal zijn er 19 verdiepende onderzoeken uitgevoerd. Met de geïnterviewden van deze evaluatie is gereflecteerd op het proces van het uitzetten van deze verdiepende onderzoeken

Overzicht van gehonoreerde projecten

Projectnummer	Titel	Ronde / startjaar
727021001	Monitor Jeugdzorgplus representatief? Start- en ontwikkelprofielen van jongeren die wel en geen toestemming verlenen voor onderzoek.	1 / 2014
727021002	Inzicht in de dagbesteding van cliënten na verblijf in de JeugdzorgPlus instellingen.	1 / 2014
727021003	Duiding van doorstroom: onderzoek naar verklarende factoren achter verschillen in doorstroom vanuit JeugdzorgPlusinstellingen	1 / 2014
727022001	Prevalentie, diagnostiek en behandeling van verslavingsproblematiek bij cliënten in JeugdzorgPlus instellingen: betekenis van de gegevens verzameld in de longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus	2/ 2015
727022002	Jeugdzorgplus: prevalentie en uitstroom van jongeren met LVB en psychiatrische problematiek	2 / 2015
727022003	Zorg na de JeugdzorgPlus: onderzoek naar de uitstroom van cliënten met LVB en/of psychiatrische problemen naar LVB-zorg of GGZ	2 / 2015
727022004	Herhaald beroep in de Jeugdzorg Plus: aard en kenmerken van de risicojongeren	2 / 2015
727023001	Meisjes in jeugdzorg plus instellingen	3 / 2017
727023002	Follow-up gegevens Monitor JeugdzorgPlus: naar een gedeeld eigenaarschap over het proces.	3 / 2017
727023003	Meisjes in Jeugdzorgplus: De mate van gendersensitiviteit in de behandelplanning (deel I)	3 / 2017
727023004	Gezinsgericht werken in de JeugdzorgPlus: wat werkt voor wie?	3 / 2017
727024001	Hoe gaat het nu met de jongeren uit de JeugdzorgPlus, periode 2008-2013?	4 / 2018
727024002	Leren van herhaald beroep.	4 / 2018
727024003	Jongeren met strafbare feiten in JeugdzorgPlus	4 / 2018
727024004	Regionale verschillen in instroom JeugdzorgPlus	4 / 2018
727025001	Kleine groepen bij grote problemen: kleinschalige voorzieningen als alternatief voor reguliere gesloten jeugdhulp	5 / 2019
727025002	Als suicide en suicidale uitingen je dag kleuren: wat doet dat dan met jou en mij? Een kwalitatief onderzoek naar de ervaringen en behoeften van jongeren en hulpverleners in de JZPlus en ketenpartners	5 / 2019
727025003	Werken aan de toekomst van JeugdzorgPlus	5 / 2019
727025004	Duur van de machtigingen JeugdzorgPlus / en plaatsing zonder machtiging (toegevoegd)	5 / 2019, toevoeging 2020

Vaststellen onderwerpen

Het ministerie en JZN (geadviseerd door de Wetenschappelijke Adviesraad (WAR) JeugdzorgPlus) bepaalden op basis van opvallende trends uit de effectmonitor en in een later stadium de beleidsinformatie Jeugd en politieke vragen de thema's voor de verdiepende onderzoeken. Er was veel afstemming nodig om tot goede vraagstellingen te komen, die aansloten bij de praktijk en ingingen op vragen uit de politiek. ZonMw begeleidde dit proces en werkte deze thema's uit tot subsidieoproepen.

In de eerste fase werd geprobeerd om met ieder onderwerp en dus in iedere subsidieoproep zowel aan te sluiten bij vragen uit de praktijk als bij vragen vanuit het beleid. Dit maakte dat de resultaten uit de verdiepende onderzoeken uiteindelijk voor beide partijen slechts een beperkte waarde hadden. De onderzoeksonderwerpen zijn in latere subsidierondes meer specifiek gekozen en gesplitst naar de verschillende behoeftes vanuit de politiek en de praktijk.

Onafhankelijke onderzoekers

In de beginfase van de verdiepende onderzoeken werden subsidieaanvragen vaak ingediend door onderzoekers van een jeugdzorginstelling. Het voordeel hiervan was dat ze de JeugdzorgPlus goed kenden en goede ingangen hadden bij die instelling. Het nadeel hiervan was dat resultaten vooral iets zeiden over de instelling die betrokken was bij het onderzoek en dat er minder uitspraken over het brede veld gedaan konden worden. En onderzoeken waren minder onafhankelijk. In latere subsidierondes is daarom in de subsidieoproepen aangegeven dat het onderzoek door onafhankelijke onderzoekers diende te worden uitgevoerd (eventueel in samenwerking met onderzoekers vanuit de instellingen), waarbij er wel werd getoetst op kennis van de JeugdzorgPlus in de projectgroep.

Opbrengsten en verwachtingen

In de eerste drie subsidierondes werd verdiepend onderzoek gedaan met gegevens uit de effectmonitor. De data uit de effectmonitor was vaak onvolledig en niet altijd goed bruikbaar voor onderzoek (zie ook 2.1). Daardoor verliepen deze onderzoeken vaak anders dan gepland en beantwoorden ze beperkt de vraagstellingen. Deze onderzoeken leverde wel inzichten op over de juridische kant van onderzoek met gegevens uit een effectmonitor.

De resultaten van de onderzoeken uit de twee laatste subsidierondes van de verdiepende onderzoeken voldeden meer aan de verwachtingen. Bij deze onderzoeken werd gekozen voor een andere onderzoeksopzet, omdat vooraf al duidelijk was dat de data uit de effectmonitor niet gebruikt hoefde te worden. Een aantal van deze projecten werd participatief opgezet, leverde nieuwe inzichten en had meer impact. Het onderzoek kon meer vraaggericht worden opgezet. Op deze manier kon beter worden aangesloten bij de vraag uit de praktijk of een vraag uit de politiek.

Niveau onderzoek

Uit een van de onderzoeken bleek dat het bij het uitzetten van onderzoek waar gekeken wordt naar verschillen, het van belang is goed te kijken op welk niveau er naar die verschillen gekeken moet worden. Verschillen in een bepaald zorggebied konden onvoldoende verklaard worden doordat de indeling te grofmazig was.

Uitblijven goed onderzoeksplan

Soms moest een subsidieoproep meerdere keren worden uitgezet, voordat subsidieaanvragen van voldoende kwaliteit waren. Door respondenten is een aantal mogelijke oorzaken genoemd, te weten:

- De verwachtingen in de subsidieoproepen waren hoog en tegelijk niet helder genoeg omschreven.
- Het subsidiebudget en de looptijd waren beperkt.
- Het was moeilijk om de verschillende databestanden aan elkaar te koppelen (zoals die van een typeringsmodel aan de effectmonitor), wat heel vertragend werkte.
- Onderzoekers van de JeugdzorgPlus-instellingen die hier mogelijk wel op hadden willen intekenen waren uitgesloten.
- Het was een politiek lastige periode door de ingezette decentralisatie. De prioriteiten lagen elders, waardoor de focus van de JeugdzorgPlus-instellingen veranderde.

- Er moest samenwerking tussen zorg en justitie zijn. Voor veel onderzoekers was dit mogelijk ingewikkeld. Zo hadden de onderzoekers onvoldoende contacten met netwerken van onder andere kinderrechters.

Aanbevelingen

- *Gebruik monitoringsdata om trends te signaleren en onderwerpen te bepalen waar het veld direct wat aan heeft en toets deze. Laat daarbij onderzoekers zelf bepalen welke data ze gebruiken voor verdiepende onderzoeken.*
- *Maak vooraf de verwachtingen van opdrachtgevers (ministerie van VWS en JZN) zo expliciet mogelijk, zodat onderzoek daarbij aan kan sluiten en het onderzoek afgebakend kan worden. Dit zal de haalbaarheid en het succes vergroten.*
- *Neem bij de opzet de leefwereld van het kind mee als uitgangspunt, in plaats van alleen de verschillende vormen van hulp en ondersteuning.*
- *Stuur gedurende de monitoring (door ZonMw en de commissie) van de verdiepende onderzoeken, bij teleurstellende tussenresultaten tijdig bij op alternatieven. De begeleidingscommissie kan hierin de rol pakken.*

2.3 Het beoordelingsproces

De beoordelingsprocedure van dit programma wek wat af van de standaardprocedure van ZonMw: in eerste instantie was er een beoordeling op kwaliteit door referenten, een wederhoor en een programmacommissie. Hieraan namen VWS en JZN, ter beoordeling van de relevantie, aan deel. Na een tussentijdse evaluatie in 2015, na de 2^e ronde is de procedure aangepast. Het budget per aanvraag ging omlaag (50.000,- ipv €75.000,-) en de beoordelingsprocedure is vereenvoudigd, zonder externe referenten, met behoud van een kwaliteitsoordeel door een kwaliteitsbeoordelingscommissie en een relevantiebeoordeling van VWS en JZN.

Bij aanvragen voor een hoger bedrag werd wel aanvullend gewerkt met referentenbeoordelingen en een wederhoor.

Beoordeling aanvragen

De geïnterviewden zijn van mening dat ZonMw een heldere en gedegen procedure heeft begeleid. Daarnaast werd ZonMw beschreven als een kundige en prettige gesprekspartner, die het juiste gesprek kon stimuleren.

De subsidieaanvragen werden beoordeeld op (wetenschappelijke) kwaliteit en (praktijkgerichte) relevantie. De verdeling hierin werd als prettig ervaren. Het was echter wel lastig om bepaalde onderdelen, die door het ministerie en ZonMw zijn toegevoegd aan het beoordelingsproces, mee te nemen. Het ging hierbij onder andere om de beoordeling van regionale verschillen en diversiteit.

De begeleiding van ZonMw bij de beoordeling van de subsidieaanvragen was van toegevoegde waarde. Zeker omdat er veel gevoeligheden zijn in de JeugdzorgPlus-sector.

De suggestie is gedaan om subsidieaanvragen in de toekomst anoniem te beoordelen, om belangenverstremming uit te sluiten. Het JeugdzorgPlus-veld is klein en iedereen kent elkaar. Hierdoor krijgen subsidieaanvragen een betere onafhankelijke beoordeling.

Startgesprek

Voordat de onderzoekers startten is een startgesprek gevoerd met het ministerie van VWS, JZN en ZonMw. Deze gesprekken hebben bijgedragen aan het helder en scherp krijgen van de onderzoeksvraag, de doelen en het managen van de verwachtingen van de inhoud van het onderzoek en de resultaten in relatie tot het beschikbare budget. Ook was er tijdens deze gesprekken ruimte voor het aanscherpen van het onderzoek op actualiteiten en behoeften van het ministerie en JZN.

Daarnaast zorgden de startgesprekken ervoor dat er een korte lijn was tussen ZonMw en de onderzoekers. Partijen vonden dat de startgesprekken goed zijn voorbereid en ervaren deze als zeer nuttig.

Begeleidingscommissie

Per project werd er een begeleidingscommissie samengesteld bestaande uit VWS, JZN, iemand vanuit de WAR en soms aanvullende specifieke externe expertise. De begeleidingscommissie werd geïnformeerd over de voortgang van het project en voorzag de projectgroep van advies ter verbetering van de voortgang en optimaliseren van de resultaten. Het werken met een begeleidingscommissie is door alle geïnterviewden als nuttig en prettig ervaren. De afstemming tussen JZN en het ministerie was daarnaast ook prettig en leerzaam. De sessies waren goed voorbereid en vonden in een aangename sfeer plaats.

Monitoring

De projecten werden door ZonMw gemonitord. Verzoeken voor wijzigingen, verlengingen, voortgangsverslagen, eindverslagen en financiële eindafrekening dienden door ZonMw goedgekeurd te worden. ZonMw werd bij de monitoring geadviseerd door VWS en JZN.

Miniconferenties

Tijdens jaarlijkse miniconferenties zijn de resultaten van de onderzoeken gedeeld met professionals, onderzoekers en beleidsmakers. Deze bijeenkomsten zijn goed bezocht en door velen als leerzaam, nuttig en leuk ervaren. De bezoekers leerden van elkaar door in kleine groepen uit te wisselen.

Aanbevelingen werden meegenomen en relevante resultaten en signalen werden geagendeerd bij bestuurders en verbonden aan andere lopende ontwikkelingen. De uitkomsten van de onderzoeken hebben zich langs deze weg vooral verspreid.

Aanbevelingen

- *Draag zorg voor participatie van jongeren, gezinnen en behandelaren bij het programmeren en uitzetten van onderzoek. Dit is van belang om draagvlak te creëren en impact te vergroten.*
- *Deel vaker tussentijds bevindingen en resultaten. Het relatief 'jonge' veld van de JeugdzorgPlus en ook het bredere veld van de Jeugdzorg en - hulp hebben grote interesse en behoefte aan kennis en ervaringen uit de onderzoeken. Breng bijvoorbeeld periodiek een aansprekende nieuwsbrief uit. Het delen van resultaten en het erover in gesprek gaan is van belang voor de verspreiding.*
- *Zorg voor een passende procedure bij de beoordeling en uitvoering van een project om efficiënt te werken.*

3. Algemene aanbevelingen

Het programma Longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus kende de afgelopen 10 jaren vele dynamieken en heeft over het geheel bekeken een passende ontwikkeling doorlopen. Daarbij zijn er vele uitdagingen geweest, is er veel geleerd en zijn op onderdelen aanpassingen doorgevoerd. Zowel op het gebied van inhoud alsook het proces. De geïnterviewden geven aan dat de samenwerking met ZonMw aangenaam is geweest. De hoop is uitgesproken dat dit programma, voor deze speciale doelgroep een vervolg krijgt en dat de betrokkenheid van het veld verder wordt vergroot. Zij vinden het belangrijk om in deze sector, die zo onder vuur ligt, datagestuurd te werken. Ook wordt noodzaak gezien om de onderzoeksresultaten verder te implementeren en gebruikte werkwijzen te blijven evalueren. Betrokkenheid van het veld bij onderzoek en directe terugkoppeling van onderzoek naar het veld is van belang.

Naast de meer specifieke aanbevelingen per onderdeel die in hoofdstuk 2 van dit rapport staan, volgt hier een aantal meer algemene aanbevelingen die de geïnterviewden meegeven voor een eventueel vervolgprogramma:

- Zoek naar mogelijkheden om actuele en politieke vragen in langer lopende onderzoeken te verwerken.
- Inzicht krijgen in de leefwereld van kinderen in JeugdzorgPlus, vraagt om die bredere benadering (ook in de jeugdhulp) en een uitgebreider onderzoeksprogramma. Gericht op betere kwalitatieve hulp, ondersteuning, zorg en preventie. Dit vooral om opname te voorkomen en waar opname wel nodig is, inzichten om de zorg en hulp adequaat in te richten.
- Een goede relatie tussen het ministerie van VWS en JZN, de twee primaire partners van dit programma, is dé basis voor het succes van dit programma, ook in de toekomst.
- Kijk voor het vervolgprogramma met een aantal onderzoekers naar verbeterpunten. Houd daarbij onder andere rekening met:
 - De haalbaarheid in de praktijk
 - Een lagere belasting voor de praktijk
 - Een goede balans tussen de verwachtingen van het onderzoek, de haalbaarheid en de subsidie die beschikbaar wordt gesteld.
- Betrek vooraf (of tijdig) andere hulpverleners en verbreed de scope van het programma. Omdat het verblijf in de JeugdzorgPlus een tijdelijke situatie is, is het belangrijk om ook de voor- en nazorg mee te nemen in het onderzoek.
- Heb aandacht voor verbinding tussen de jeugdzorgsector en justitiële context als het gaat om registratie.
- Zorg dat er, naast de JeugdzorgPlus, ook aandacht is voor de bredere jeugdhulp.
- Creëer naast een plek voor het verzamelen van data ook een mogelijkheid voor het leren van casuïstiek en jongeren in het programma. De ervaring van jongeren heeft meerwaarde en is leerzaam.
- Zorg dat verschillende behandel- en registratiesystemen op elkaar aansluiten, van start jeugdhulp tot residentiele hulp en nazorg, maar ook het justitiële traject of behandeling elders. Eenheid van taal is hierbij ook van belang.

Bijlage 1 Interviewlijst

Naam en functie	Expertisegebied en omschrijving
Coleta van Dam	Senior onderzoeker Praktikon, jeugdzorg en onderwijs. Projectleider bij diverse projecten in het programma Longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus Eerder promotieonderzoek Hunnenberg, jeugdinrichting
Chris Kuiper	Hoogleraar intergenerationele overdracht, directeur innovatie en kwaliteit iHUB a.i. Lid geweest van de wetenschappelijke adviesraad JeugdzorgPlus . Betrokken bij opzet JeugdzorgPlus monitor en via Jeugdzorg Nederland. Betrokken in begeleidingscommissie van diverse projecten.
Ruud van Herk	Projectleider bij het ministerie van VWS, onder andere verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het model Beleidsinformatie Jeugd en de paragrafen beleidsinformatie in de Jeugdwet. Namens het ministerie betrokken bij het programma Longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus in de programmacommissie en begeleidingscommissies .
Marieke Kranenburg	Accountmanager, programmamanager en onderzoeker bij Almata: innovatie, strategie, nieuwe producten, begeleiden en faciliteren. Master Criminology en Family law. In de beginfase als projectleider bij het programma Longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus betrokken geweest, later namens Jeugdzorg Nederland in de programmacommissie en begeleidingscommissie gezeten.
Carola Bodenstaff	Senior adviseur beleid Jeugdzorg Nederland Strategisch adviseur en belangenbehartiger met aantal beleidsthema's, waaronder JeugdzorgPlus, en beleidsontwikkelingen. Namens Jeugdzorg Nederland betrokken bij het programma Longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus in de programmacommissie en begeleidingscommissies .
ZonMw (Vicky Verschoor en Valesca Kuling)	Vicky Verschoor: clusterhoofd Jeugd Valesca Kuling: Programmamanager van het programma Longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus

ZonMw werkt aan een goede gezondheid voor iedereen. Ook voor mensen voor wie dat niet vanzelfsprekend is. We financieren gezondheidsonderzoek, stimuleren het gebruik van de ontwikkelde kennis en signaleren waar meer kennis nodig is. Van onderzoek gedreven door nieuwsgierigheid tot implementatie in de praktijk: samen maken we het verschil.

ZonMw stimuleert
gezondheidsonderzoek en
zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
jeugd@zonmw.nl
www.zonmw.nl/jeugd

